

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-5-21 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 16-33/578-254
Karar Tarihi : 13.10.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Murat AYBER, Cihan BİLAÇLI, Mehmet KAYA, Ender YILDIZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Serhat ÖZBEK
Karacaören Mah. Toki Küme Evleri 4. Etap B30/3 Altındağ,
Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Yazıcı Demir Çelik San ve Turizm A.Ş.
Tersane Cad. No: 96 Diler Han Karaköy, İstanbul
- Diler Demir Çelik End. ve Tic. A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi 1. Kısım Dicle Caddesi Gebze, Kocaeli
- Baştuğ Metalurji San. A.Ş.
Levent Loft Residence Büyüdüre Cad. No: 201 K: 5 D: 95 Şişli,
İstanbul
- Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş.
Ayazağa Yolu No 7 Giz 2000 Plaza K.3 Maslak, İstanbul
- Çolakoğlu Metalurji A.Ş.
Rüzgarlıbahçe Mahallesi, Kavak Sokak, No: 16 Kat: 5, Beykoz,
İstanbul
- Tosçelik Profil ve Sac End. A.Ş.
Barbaros Mah. Sütçüyolu Cad. No: 72 Ataşehir, İstanbul
- İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.
Mahmutbey Mahallesi Dilmenler Caddesi No: 20, Bağcılar,
İstanbul
- Kroman Çelik Sanayi A.Ş.
Rıhtım Caddesi No: 44 Kadıköy, İstanbul
- Kaptan Demir Çelik End. Tic. A.Ş.
Fahrettin Kerim Gökay Cad. Bestekar Saadettin Kay. Sk.
No: 2 Altunizade, İstanbul
- Çebitaş Demir Çelik End. A.Ş.
Rıhtım Caddesi No: 60 Kadıköy, İstanbul
- Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
Mahadma Gandhi Cad. No: 24 G.O.P., Çankaya, Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Uzun demir çelik üreten firmaların rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde oldukları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle, demir çelik sektöründe faaliyet gösteren firmaların aralarında anlaşmak suretiyle uzun inşaat demiri fiyatlarını yükselttikleri iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.04.2016 tarih, 2691 sayı, 25.04.2016 tarih, 2702 sayı ve 25.04.2016 tarih, 2735 sayı ile intikal eden başvurular, 01.06.2016 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 16-19/324-M(2) sayı ile iddialar hakkında

önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 25.08.2016 tarih ve 2016-5-21/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; nervürlü inşaat demiri üreticileri hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. Yazıcı Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş. (YAZICI)

- (5) Diler Holding A.Ş. bünyesinde bulunan YAZICI'nın ana faaliyet konusu, bilimum demir ve çelik haddeçiliği, sıcak ve soğuk çekme işleri, tel, çivi ile demir ve tel üzerine her nev'i mamul ve yarı mamul maddelerin ithalat, ihracat ve dahili ticaretini yapmak, hurda gemi alım satımı, gemi bozma işleri, gemi alım satımı ve işletmesidir.

I.1.2. Diler Demir Çelik End. ve Tic. A.Ş. (DİLER)

- (6) Diler Holding A.Ş. bünyesinde bulunan DİLER, inşaat çeliği talebini karşılamak için Karabük'te haddehane olarak kurulmuş olup, 1978 yılından itibaren faaliyetlerini Gebze Dilovası'nda sürdürmektedir. Mevcut durumda tesiste, çelikhane, çubuk haddehane, tel-çubuk haddehane ve oksijen tesisi başta olmak üzere toz tutma, basınçlı hava, su tesisleri ve atölye gibi üniteler bulunmaktadır.

I.1.3. Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş. (EKİNCİLER)

- (7) Ekinciler Holding A.Ş. bünyesinde demir çelik sektöründe faaliyetlerine başlayan şirket, kütük, inşaat demiri, eksismik¹ ürünlerinin üretiminde faaliyetlerine devam etmektedir. EKİNCİLER bünyesinde, İskenderun bölgesinde bir çelikhane ve iki haddehane bulunmaktadır.

I.1.4. İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. (İÇDAŞ)

- (8) İÇDAŞ, demir çelik üretimi, tersanecilik, karayolu nakliye, demiryolu nakliye, elektrik enerjisi üretimi faaliyetlerinin yanı sıra Çanakkale'nin Biga ilçesinde bir liman işletmesine sahiptir. Ayrıca şirketin, Biga'da Marmara Denizine kıyısı olan bir entegre tesisi bulunmaktadır.

I.1.5. Tosçelik Profil ve Sac End. A.Ş. (TOSÇELİK)

- (9) Tosyalı Holding A.Ş. bünyesindeki şirketin ana faaliyet konusu boru üretimi olup, nervürlü çelik, kangal ve kütük de üretmektedir. Şirketin üretim tesisleri İskenderun ve Osmaniye'de bulunmaktadır.

I.1.6. Baştuğ Metalurji San. A.Ş. (BAŞTUĞ)

- (10) Osmaniye'de (.....) ton sıvı çelik üretim kapasitesi bulunan BAŞTUĞ, (.....) ton sıvı çelik üretim kapasiteli teleskopik tip elektrik ark ocağına sahiptir. Yapmış olduğu haddehane yatırımıyla 8-32 mm. arası nervürlü inşaat demiri üretmektedir.

I.1.7. Çolakoğlu Metalurji San. A.Ş. (ÇOLAKOĞLU)

- (11) Dilovası'nda çelikhane üretimine başlayan ÇOLAKOĞLU, 1985 yılında filmaşın üretimine başlamış ve ürün gamına 1990 yılı itibarıyla nervürlü inşaat demirini de eklemiştir. Şirket hem yassı çelik hem de nervürlü inşaat demiri üretimini Dilovası-Kocaeli'ndeki üretim tesislerinde gerçekleştirmektedir.

¹ EKİNCİLER, geleneksel inşaat demirlerinin yanı sıra, halk arasında "deprem çeliği" olarak da bilinen "Eksismik® Deprem Çeliği" üretimi de gerçekleştirmektedir. Eksismik, Türkiye'nin patentli tek inşaat çeliğidir.

I.1.8. Kaptan Demir Çelik End. ve Tic. A.Ş. (KAPTAN)

Şirket, (.....) ton/yıl kütük kapasiteli çelikhanesi ve toplam (.....) ton/yıl inşaat demir kapasiteli üç haddehanesi ile demir çelik üretmektedir. Şirket Marmara Ereğlisi'ndeki üretim tesisi ve Çorlu'da bulunan haddehanesi ile Trakya Bölgesi'nde faaliyetlerini sürdürmektedir.

I.1.9. Kroman Çelik San. A.Ş. (KROMAN)

- (12) Demir-çelik yarı mamul ve mamullerini üretmek ve ticaretini yapmak amacı ile kurulan şirket, 1985 yılında Yücel Boru Şirketler Grubu'na katılmıştır. Gebze Osmangazi'de üretimini sürdürmektedir.

I.1.10. Çebitaş Demir Çelik End. A.Ş. (ÇEBİTAŞ)

- (13) Aliağa Nemrut/İzmir ağır sanayi bölgesinde kurulu bulunan ÇEBİTAŞ'ın, çelikhane ve haddehane üniteleriyle, bu tesislere bağlı olan oksijen, argon, azot üretim, toz toplama tesisi, soğutma suları hazırlama tesisleri bulunmaktadır.

I.1.11. Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD)

- (14) 1970 yılında, öncelikle Türk demir-çelik sanayiini gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarmak; Türkiye ve dünya demir-çelik sektörü ile ilgili istatistiki bilgileri toplamak ve yaymak; üyelerinin karşılaştığı sorunları tartışmak; çözüm üretmek; çalışmalarının sonuçlarını ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarına ve kamuoyuna iletmek maksadıyla kurulmuştur. Dernek Ankara merkezli kurulmuş olup, üretici kuruluşlardan oluşan 20 üyesi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (15) Çelik ürünlerini uzun ürünler, yassı ürünler ve vasıflı (kaliteli) ürünler olmak üzere temelde üç gruba ayırmak mümkündür. Uzun ürünler grubunda nervürlü inşaat demiri, filmaşın, çubuk, tel ve profillerden oluşan ürünler yer almaktadır. Bu ürünler genelde inşaat ve yapı sektörleri tarafından tüketilmektedir. Yassı ürünler ise, özellikle otomotiv, beyaz eşya, gemi yapımı ve ambalaj sektörlerinin girdisi durumundadır. Vasıflı çelik de uzun ürünlerin bir alt sınıfı olarak değerlendirilebilmekle birlikte; kalitesi, kullanım amaçları ve üretim süreci bakımından uzun ve yassı ürünlerden ayrılmaktadır. Nitekim vasıflı çelik üretimi için gerekli olan teknik, teknolojik donanım ve know-how, uzun ve yassı mamul üretimi için gerekli olandan bir hayli farklıdır. Vasıflı çeliğin kullanım alanları, ürünlerin kalite hatalarının ciddi sonuçlar doğurabileceği ve hassas parça kullanımını gerektiren, otomotiv sanayi, otomotiv yan sanayi, makine imalat sanayi, harp araç ve gereçleri sanayi, tarım araçları sanayi gibi alanlardır.
- (16) Demir cevheri ve hurdadan üretilen sıvı çelik, kalıplara dökülerek ingot, blum ve kütük ara ürünleri elde edilmektedir. Bu ara ürünler haddehanelerde haddelenerek uzun ürünler elde edilmektedir. Başlıca uzun demir çelik ürünleri aşağıda yer verilenlerdir:

Kütük: Külçe döküm, sürekli döküm veya sıcak haddeleme yolu ile elde edilen bir kenarı 140 mm.'den az olan, yarı mamul malzemelerdir.

Nervürlü İnşaat Demiri: 6-32 mm. arası çaplarda üretilen nervürlü inşaat demirinin 6, 8 ve 10 mm. olanları, kangal gibi 1000 kg. olarak sarılıp satılmakta, 10 mm.'den daha büyük çaplı olanlar ise alıcı talebine göre 6-15 metre arası uzunluklarda kesilmektedir. Üzeri sarmal şeklinde olan nervürlü inşaat demirinin düz inşaat demirinden farkı betona daha iyi tutunmasıdır.

Düz İnşaat Demiri: 12-32 mm. arası çaplarda üretilen çubukların boyları talebe göre 6-15 metre arası uzunluklarda kesilmektedir.

16-33/578-254

Filmaşın (Kangal): 5,5-16 mm. arası çaplarda üretilen filmaşınlar, tel, tel kafes, tel hasır kaynaklı ızgara, çivi ve elektrot üretiminde kullanılmaktadır.

Orta ve Ağır Profiller: Yüksekliği 80 mm. ve üstünde olan I, U, H gibi kesitli profiller, uzun kenarı 80 mm. ve üstünde olan eşitkenar ve çeşitkenar köşebentler ve yüksekliği 100 mm. ve üstünde olan maden direği profilleri ve benzerleridir.

Vasıflı Çelik: Farklı kesit, nitelik ve kalitelere sahip yüzlerce vasıflı çelik ürün çeşidi bulunmaktadır.

- (17) İnşaat demiri üretimindeki aşamalara bakıldığında, iki farklı üretim yönteminin olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki, elde edilen hurdanın elektrikli ark ocaklarda eritilerek mamule dönüştürülmesi, diğeri ise firmaların üretim tesislerinde ürettiği veya yerli firmalardan veya ithalat sonucu elde ettiği yarı mamul kütüklerin haddehanelerde haddelenmesi sonucu inşaat demirine dönüştürülmesidir.
- (18) Dosya konusu iddialar, uzun inşaat demiri türlerini ilgilendirmekte; inşaat demiri de kendi içerisinde nervürlü inşaat demiri ve düz inşaat demiri olarak iki gruba ayrılmaktadır. Yapısı gereği nervürlü inşaat demiri, sıyrılarak çıkma olasılığının düşük olması ve betona daha iyi tutunması sebebiyle düz inşaat demirine tercih edilmekte, ülkemizde son yıllarda demir üreticileri tarafından ağırlıkla nervürlü inşaat demiri üretilmektedir.
- (19) Dolayısıyla, başvurunun inşaat çubuklarına ilişkin olması ve inşaatlarda büyük ölçüde nervürlü inşaat demiri kullanılması da dikkate alındığında, dosya kapsamında ilgili ürün pazarı, "nervürlü inşaat demiri"² olarak belirlenmiştir³.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (20) Sektörde üreticilerin hemen hemen tüm bölgelere satış yapabildikleri dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.3.1. Taraplardan İstenen Bilgiler Neticesinde Yapılan Tespitler

- (21) Demir çelik üreticilerinin inşaat demiri fiyatları konusunda 4054 sayılı Kanun'u ihlal eder nitelikte eylemlerinin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla, teşebbüslerde yerinde incelemeler gerçekleştirilmiş ve son iki yıla ilişkin ticari birtakım veriler talep edilerek bu bilgiler ışığında üretim ve satış lokasyonları tespit edilmiştir.
- (22) Buna göre, Marmara ve Trakya bölgesinde üretim yapıp satışlarının büyük çoğunluğunu Kocaeli, İstanbul, Çanakkale, Bursa ve çevresine yapan teşebbüslerin; DİLER, İÇDAŞ, KROMAN, ÇOLAKOĞLU, KAPTAN; Hatay-İskenderun-Osmaniye bölgesinde üretim yapıp satışlarının büyük çoğunluğunu bu bölgede yapan teşebbüslerin; YAZICI, EKİNCİLER, TOSÇELİK ve BAŞTUĞ olduğu görülmüştür.
- (23) Fakat söz konusu teşebbüsler, üretim tesislerinin bulunduğu bölge dışında da satışlarını gerçekleştirmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, (**.....TİCARİ SIR.....**)
- (24) TÇÜD'den yollanan bilgi yazısında, derneğe yalnızca ham çelik üretimi yapabilen kuruluşların üye olabildiği, bu yönüyle derneğin Türkiye'de faaliyet gösteren tüm uzun ürün üreticilerini temsil etmediği, derneğe üye kuruluşlar yanında, 50 civarında haddeciler kuruluşun da uzun ürün üretimi yapabildiği ifade edilmektedir. Bunun yanında derneğe üye kuruluşların 2015 yılında toplam (**.....**) milyon ton civarında nervürlü demir ürettiği,

² Kurul'un 07.12.2011 tarih ve 11-60/1568-559 sayılı kararında da benzer bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmıştır.

³ Kararın ilerleyen kısımlarında, ilgili üründen kimi zaman "inşaat demiri" kimi zaman da sadece "demir" olarak bahsedilmiştir.

16-33/578-254

üye olmayan kuruluşlarla birlikte toplam yaklaşık (.....) milyon ton civarında nervürlü demir üretiminin gerçekleştirildiğinin tahmin edildiği, bu miktarın yaklaşık (.....) milyon tonluk kısmının ihraç edildiği, Türkiye'deki kurulu demir üretim kapasitesinin tüketimin yaklaşık iki katı olduğu belirtilmektedir.

- (25) Önaraştırma kapsamında inşaat demiri üretim maliyetleri ile satış fiyatlarındaki hareketleri izlemek amacıyla inceleme yapılan teşebbüslerden 01.01.2015-30.06.2016 tarihleri arasındaki (KDV hariç) inşaat demiri satış fiyatları, hurda alım fiyatları ve inşaat demiri ortalama üretim maliyetleri talep edilmiştir. Yapılan inceleme ve tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

Grafik:1 İnşaat Demiri Ağırlıklı Ortalama Fiyatları (TL/Ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (26) Teşebbüslerden elde edilen veriler neticesinde Grafik 1'de görüldüğü üzere; demir fiyatları 2016 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yükselme eğilimine girmiş, Mayıs ayında yaklaşık %30-35 oranında bir artış ile en yüksek seviyesine ulaşmış, fakat Haziran ayı itibarıyla da düşüş eğilimine girmiştir. Bununla birlikte, aynı grafikten, incelemeye konu teşebbüslerin fiyat hareketlerinin Türkiye⁴ ortalamasından farklılaşmadığı ve benzer bir seyir izlediği anlaşılmaktadır.

Grafik 2: Yerli Hurda Alım Fiyatları (TL/Ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 3: İthal Hurda Alım Fiyatları (TL/Ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

⁴ Türkiye ortalaması verileri TÇÜD tarafından "SteelOrbis" dergisinden faydalanılarak derlenmiştir. Söz konusu veriler yalnızca dernek üyesi teşebbüsleri değil, tüm Türkiye'yi kapsamaktadır.

- (27) İncelenen dönemdeki yerli ve ithal hurda alım fiyatlarına ilişkin teşebbüslerden elde edilen bilgiler neticesinde Grafik 2 ve Grafik 3'te hurda fiyatlarının seyri izlenmiştir. Yerli hurda fiyatlarının 2016 yılının Şubat, Mart ve Nisan ayının ilk yarısında yükselme eğilimine girdiği, Nisan ayının ikinci yarısı itibarıyla durağanlaştığı, sonrasında da düşüş trendine girdiği görülmüştür. İthal hurda fiyatları incelendiğinde ise, 2016 yılının Nisan ve Mayıs aylarında yükselişte olduğu, YAZICI, DİLER ve İÇDAŞ'ın yapmış olduğu ithalatta Mayıs ayı itibarıyla fiyatlarda düşüş olduğu, fakat BAŞTUĞ, TOSÇELİK, ÇOLAKOĞLU ve EKİNCİLER'deki ithal hurda fiyatlarında bu düşüşün yaşanmadığı tespit edilmiştir.

Grafik 4: İnşaat Demiri Satış Fiyatları ile İthal Hurda Alım Fiyatları (TL/Ton)⁵

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (28) İthal hurda fiyatları ile teşebbüslerinin satışını gerçekleştirdiği nervürlü inşaat demiri fiyatlarının bir arada verildiği Grafik 4'ten, inşaat demiri fiyatlarındaki yükseliş döneminde hurda fiyatlarının da yükselme trendinde olduğu, fiyatların seyrinin de birbirine oldukça benzer olduğu görülmektedir⁶.

Grafik 5: İnşaat Demiri Fiyatları ile Ortalama Maliyetleri (TL/Ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (29) Grafik 5'te teşebbüslerin inşaat demiri satış fiyatları ile ortalama maliyetlerinin seyrine yer verilmektedir. İncelemeye konu olan tarihlere teşebbüsler tarafından zaman zaman maliyetlerin altında satış yapıldığı görülse de fiyat ve maliyetlerin 2016 yılı Mart ayına kadar paralel seyrettiği, söz konusu tarih itibarıyla da fiyatlardaki seyrin ortalama maliyetlerden ayrıştığı, ancak Haziran ayı ile birlikte tekrar birbirine yakınsadığı görülmektedir.

⁵ Dosya kapsamında yapılan incelemelerde, teşebbüslerin yerli hurda alımlarının ithal hurda alımlarına göre oldukça az olduğu; teşebbüs özelinde değişmekle birlikte yerli hurda alımlarının oranının %1-10 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Bu nedenle, yapılan değerlendirmelerde ithal hurda fiyatları esas alınmıştır.

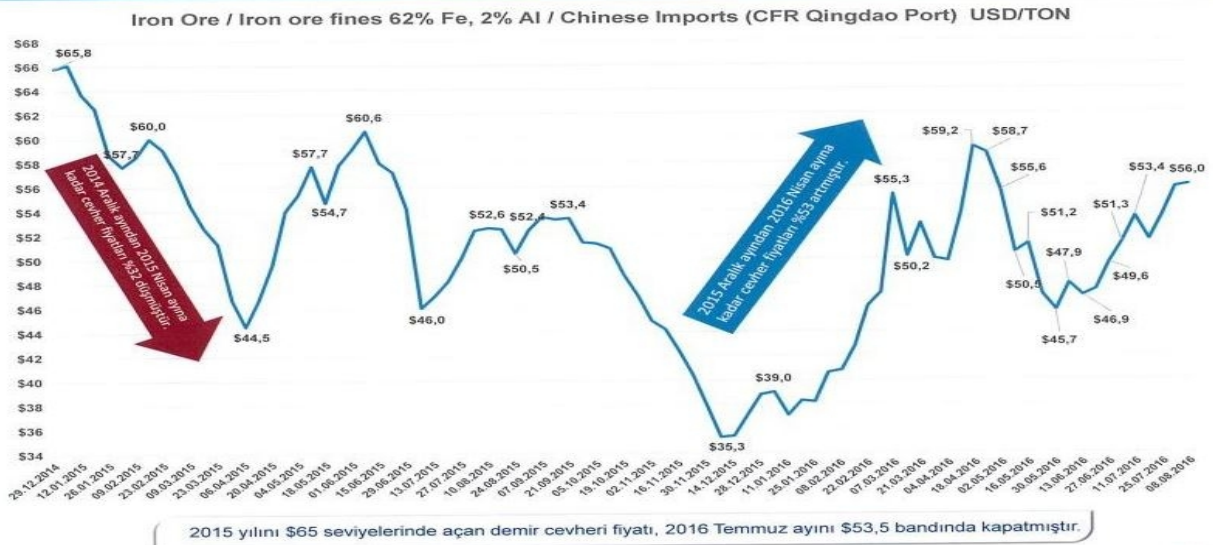
⁶ Hurda ve kütük fiyatlarında 2016 yılında yaşanan artışlara TÇÜD tarafından da dikkat çekilmiştir.

(.TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (30) Grafik 6'da inşaat demirinin aylık toplam satış miktarı ile satış fiyatı arasındaki ilişki izlenmiş; demir fiyatlarının artış trendinde olduğu 2016 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında, teşebbüslerin toplam inşaat demiri satış miktarlarında, bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %(.) oranında artış yaşandığı görülmüştür⁷. Bununla birlikte, teşebbüslerin 2015 ve 2016 yıllarının ilk altı ayında yaptığı satışlar kıyaslandığında, artış oranı %(.)'e çıkmaktadır⁸.

Grafik 7: Demir Cevheri Fiyatlarının Seyri

DEMİR CEVHERİ FİYATLARININ SEYRİ (\$/TON)

Kaynak: KROMAN'dan elde edilen belge

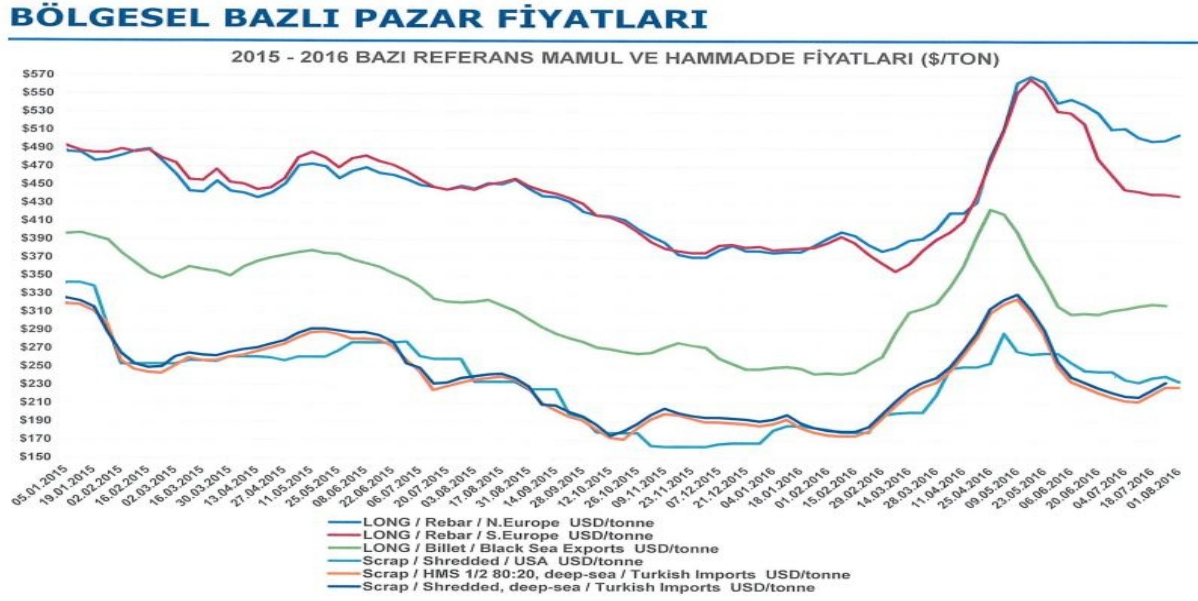
- (31) Yukarıda yer alan Grafik 7'den görülebileceği üzere, demir cevheri fiyatları 2015 yılında genelde azalış eğilimi göstermiş, ancak 2015 yılının Aralık ayından 2016 yılının Nisan ayına kadar yaklaşık %53 oranında artış sergilemiş, sonrasında da dalgalı bir seyir izlemiştir. Demir cevherinde hızlı fiyat artışlarının yaşandığı dönem ile dosya kapsamında incelenen demir fiyatlarında artış yaşandığı dönemlerin neredeyse tamamen örtüştüğü anlaşılmaktadır. Bunun yanında, demir ve emtia piyasalarına kaynak girişi olduğu ve emtia fiyatlarının arttığı hususu, incelemeye konu teşebbüslerden ÇOLAKOĞLU'nun Nisan ayında yapılan bir yönetim toplantısında da dile getirilmiştir⁹.

⁷ Teşebbüslerin satış miktarı 2015 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında (.) ton, 2016 yılının aynı döneminde (.) ton olarak gerçekleşmiştir.

⁸ Teşebbüslerin satış miktarı 2015 yılının ilk altı ayında (.) ton, 2016 yılının aynı döneminde (.) ton olarak gerçekleşmiştir.

⁹ Toplantıda teşebbüs yetkilisi tarafından dünyada faizlerin sıfır olmasının ve Amerika'nın faiz artırımı konusunda çekimser kalmasının, fonların ellerindeki kaynağı belli emtialara yönlendirmesine ve demir cevheri fiyatınının 60; altın fiyatınının 1240 ve petrol fiyatınının 41-41,5 ABD Dolarına çıkmasına yol açtığı belirtilmektedir.

Grafik 8: Bazı Referans Mamul ve Hammaddelerin Bölgesel Bazlı Pazar Fiyatları (ABD Doları/Ton)

Kaynak: KROMAN'dan elde edilen belge

- (32) Yukarıda yer alan Grafik 8'de uzun demir çelik ürünlerinin (nervürlü demir ve kütük) ve hurda fiyatlarının Avrupa, Amerika ve Türkiye ihracat/ithalat fiyatlarının kıyaslamasına yer verilmiştir. Buna göre, ürünlerin fiyatları 2015 yılı boyunca genel olarak azalış seyri izlemiş; buna karşın 2016 yılıyla beraber, özellikle Mayıs ayına kadar, hızlı bir artış göstermiş, Haziran ayı ile birlikte de tekrar azalış eğilime girmiştir. Dolayısıyla söz konusu ürünlerin dünya fiyat düzeyinin ve seyrinin, kararın önceki kısımlarında yer verilen grafiklerdeki fiyat düzeyi ve seyrine büyük ölçüde benzer olduğu görülmektedir.

I.3.2. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bilgiler Çerçevesinde Yapılan Tespitler

- (33) Önarastırma kapsamında 27.07.2016 tarihinde ÇOLAKOĞLU'nda Şirket Genel Müdürü (.....)'in bilgisayarında yapılan incelemede, 09.06.2016 tarihinde Şirket Pazarlama ve Satış Direktörü (.....) tarafından kendisine "FW:Fatih Tar/Toplantı Hk." konu başlıklı e-posta gönderildiği tespit edilmiş olup, içeriği aşağıda yer almaktadır:

"Uğur Bey,

Eski CEO'm Fatih Tar Bey'i ziyaret ettim.

*Kroman Çubuk fiyatını (.....) usd/ton yapmış (bizim gibi) saat 15:00'a kadar daha satışları yoktu. Bizim satışımız ise ancak (.....) ton kadardı..."

- (34) Yukarıdaki e-posta yazışmasında adı geçen (.....)'in yapılan incelemeler neticesinde KROMAN'ın CEO'su olduğu tespit edilmiş, 18.08.2016 tarihinde KROMAN'da yerinde inceleme yapılmıştır. Yapılan yerinde incelemede gerek söz konusu e-posta içeriğine dair, gerekse de sektördeki diğer teşebbüs yetkilileriyle 4054 sayılı Kanun'un ihlaline işaret edebilecek bir yazışmaya ulaşılmamıştır. Söz konusu yazışmada geçen "çubuk" ibaresinin "nervürlü inşaat demiri" olduğu tespit edilmiş, önarastırma süreci boyunca elde edilen bilgiler doğrultusunda e-postanın gönderildiği tarihe binaen 08-09-10 Haziran 2016 tarihlerindeki nervürlü inşaat demiri satış verileri T.C. Merkez Bankasının o günkü kur fiyatı kullanılarak ABD Dolarına dönüştürülmüş ve aşağıda yer alan tespitler yapılmıştır:

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

Grafik 10: Teşebbüslerin Ege Bölgesine Satışları ve Fiyatları (ABD Doları/Ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

Grafik 11: Teşebbüslerin Diğer Bölgelere Satışları ve Fiyatları (ABD Doları/Ton)¹⁰

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (35) Yukarıda yer alan grafiklerde e-postada ifade edildiği gibi KROMAN'ın söz konusu tarihte inşaat demirini Marmara Bölgesinde ortalama (.....) ABD Doları'na (Grafik 9), diğer bölgelerde ise (.....) ABD Doları'na (Grafik 11) sattığı, aynı gün ÇOLAKOĞLU'nun yaptığı satışlar incelendiğinde ise Marmara Bölgesi satışlarının (.....) ABD Doları (Grafik 9) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte edinilen bilgilerden, e-posta metnine göre saat 15:00'a kadar satışı olmayan KROMAN'ın e-posta tarihinde yaklaşık (.....) ton demir sipariş aldığı ve (.....) ton demir satışı fatura ettiği; ÇOLAKOĞLU'nun da (.....) ton demir satışı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Önerştirmaya konu edilen diğer teşebbüslerden TOSÇELİK'in diğer bölgelerde (Grafik 11), İÇDAŞ'ın Marmara Bölgesinde (Grafik 9) yaklaşık (.....) ABD Doları'ndan satış yaptıkları, incelenen diğer teşebbüslerde ise söz konusu tarihte yapılan satışların fiyatlarının bölgeler itibarıyla farklılık arz ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca teşebbüslerin Türkiye'deki inşaat demiri satışları *Marmara, Ege ve diğer* olarak üç bölgeye ayrıldığında şirketlerin her bölgede farklı fiyat uyguladıkları görülmektedir.

I.4. Değerlendirme

- (36) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri"* yasaklanmaktadır.
- (37) Yukarıda özetlenen başvuruda, Türkiye'de demir fiyatlarının son dönemde arttığı ifade edilmektedir. Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde, iddia edilen fiyat

¹⁰ Haziran ayının 10. gününde ÇOLAKOĞLU ve EKİNCİLER'in satış yapmadığı görülmüştür.

artışlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmadan kaynaklandığına işaret eder nitelikte herhangi bir delile ulaşılmamıştır.

- (38) Öte yandan, yukarıda yer verilen grafiklerden, incelenen teşebbüslerin uyguladıkları nervürlü demir satış fiyatlarında hemen hemen her dönemde örtüşmelerin/paralelliklerin bulunduğu ve özellikle 2016 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında fiyat artışlarının yaşandığı açıkça görülmektedir. Bununla birlikte, yine aynı dönemde, demir üretiminde önemli bir girdi olan hurda ve uluslararası demir fiyatlarında da benzer bir artış yaşandığı anlaşılmaktadır. Buna karşın, teşebbüslerin fiyat ve ortalama maliyetlerinin 2016 yılı Mart ayına kadar paralel seyrettiği, söz konusu tarih itibarıyla da fiyatlardaki seyrin ortalama maliyetlerden ayrıştığı, ancak Haziran ayı ile birlikte tekrar birbirine yakınsadığı görülmektedir. Yine aynı dönemde, teşebbüslerin satış miktarlarında da yaklaşık %(.)'lik bir artış görülmektedir. Ayrıca, incelemeye konu teşebbüslerin fiyat hareketlerinin Türkiye ve dünya ortalamasından farklılaşmadığı anlaşılmakta ve yurtiçi demir fiyatlarının uluslararası piyasalarda oluşan fiyatlardan bağımsız bir yapı arz etmediği değerlendirilmektedir.
- (39) Kurul'un geçmiş tarihli kararlarında¹¹ bahsedildiği üzere, nihai ürünlerin fiyat oluşumunda hammadde fiyatları (özellikle hurda), enerji birim fiyatları, döviz kurları, üretim teknolojisi gibi pek çok maliyet unsuru etkili olmakta ve bunlara bağlı olarak tüm dünyada paralel bir fiyat yapısı ortaya çıkabilmektedir. Yurtiçi fiyatları ile dünya fiyatlarının paralel olmasında ürünün homojen ve Türk demir-çelik sektörünün önemli ölçüde dünya piyasalarına entegre olmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Zira uzun demir çelik ürünlerinde yurtiçinde önemli oranda kapasite fazlalığı bulunmakta ve sektör üretiminin yaklaşık %40'ını ihraç etmektedir.
- (40) Bununla birlikte, taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı herhangi bir anlaşma ve/veya koordinasyonun varlığı açık bir şekilde ispatlanamadığı durumlarda, kuşku duyulan pazarlarda gözlenen bazı olgu ve uygulamalar, tek başlarına olmasa bile, taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın varlığını destekleyici unsurlar olarak kullanılabilir. Bu nedenle, bahse konu benzer fiyat hareketlerinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin üçüncü fıkrası bakımından da değerlendirilmesi gerekmektedir. Keza söz konusu fıkra *"bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder"* şeklinde hüküm yer almaktadır.
- (41) Kurul'un çeşitli kararlarında¹² uyumlu eylem halinin tespitinde üç temel bulgunun ortaya konmasının yeterli olduğu ve bu bulguların; "rakip teşebbüsler arasındaki bir ilişkinin varlığı, rakip teşebbüsler arasında ortak tavır sonucunu doğuran ve diğer rakip teşebbüslerin hareketlerini etkileyen davranışların varlığı ve rakip teşebbüsler arasında bağımsız hareket etme durumunun ortadan kalktığı durumların varlığı" koşullarından oluştuğu belirtilmektedir. Dolayısıyla, Kurul kararlarında, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki uyumlu eylem ile salt paralel davranışlar arasındaki ayrımın, ilave çeşitli delillerle ortaya konulması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu noktada, detaylarına yukarıda yer verilen, incelemeye konu teşebbüslerden ÇOLAKOĞLU'nda elde edilen belgeye yer verilmesi uygun olacaktır.
- (42) İç yazışma niteliğinde olan anılan e-postada ÇOLAKOĞLU Pazarlama ve Satış Direktörünün aynı teşebbüsün Genel Müdürüne; yazışma tarihinde rakip bir teşebbüs olan KROMAN'da yönetici konumunda olan eski yöneticisini ziyaret ettiği, KROMAN'ın

¹¹ 14.07.2011 tarih ve 11-43/924-923 sayılı ile 07.12.2011 tarih ve 11-60/1568-559 sayılı Kurul kararları.

¹² 26.07.2007 tarih ve 07-62/742-269 sayılı, 14.01.2016 tarih ve 16-02/44-14 sayılı, 14.01.2016 tarih ve 16-02/30-9 sayılı Kurul kararları.

demir fiyatını kendileri gibi (.....) ABD Doları/ton yaptığı, saat 15:00'a kadar satışlarının olmadığı, kendi satışlarının ise ancak (.....) ton kadar olduğu ifade edilmektedir. Detaylarına yukarıda yer verildiği üzere, e-posta tarihinde KROMAN'ın inşaat demirini Marmara Bölgesi'nde ortalama (.....) ABD Doları'na, diğer bölgelerde ise (.....) ABD Doları'na sattığı; ÇOLAKOĞLU'nun satış fiyatının da KROMAN'a yakın biçimde (.....) ABD Doları olduğu anlaşılmaktadır. İncelemeye konu diğer teşebbüslerden TOSÇELİK'in diğer bölgelerde, İÇDAŞ'ın da Marmara Bölgesi'nde yaklaşık (.....) ABD Doları'ndan satış yaptıkları, incelenen diğer teşebbüslerce söz konusu tarihte yapılan satışların fiyatlarının bölgeler itibarıyla farklılık arz ettiği görülmektedir. Ayrıca teşebbüslerin Türkiye'deki inşaat demiri satışları üç bölgeye ayrıldığında teşebbüslerin her bölgede farklı fiyat uyguladıkları, ancak yine de demir fiyatlarının uluslararası piyasalardan büyük ölçüde farklılaşmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, yapılan yerinde incelemelerde teşebbüsler arasında iletişim kurulduğuna dair başka bir belgeye de rastlanmamıştır. Yazışmanın olduğu dönemde diğer teşebbüslerin farklı fiyatlar uygulamış olması, demir çelik pazarında çok sayıda teşebbüsün bulunması, pazarın uluslararası pazarlara yoğun biçimde entegre olması, pazarda kapasite fazlasının bulunması gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda; anılan yazışmanın taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma veya uyumlu eylemi ortaya koyar nitelikte olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

- (43) Sonuç olarak, önaraştırma kapsamında teşebbüsler arasında bir anlaşma ya da uyumlu eylemin bulunduğu, bu anlamda bir ilişkinin, iletişimin veya davranışın varlığına işaret eden herhangi bir belge, bilgi ya da bulguya ulaşılmamıştır.

J. SONUÇ

- (44) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.